

קשה לאחוז בַּאֵל

תרגם מגרמנית וביאר: עמיחי לוי

את חייו ואת תולדותיו של המשורר הגרמני פרידריך הדרלין ניתן להציג כאן אך בתמצית. ראשית, עובדת היסוד של ילדותו: יתמותו הכפולה מאב. תחילה, כשהיה בן שנתיים, מת עליו אביו, היינריך פרידריך הדרלין, בגיל שלושים ושש משבץ מוחי; שנתיים לאחר מכן אימו נישאה בשנית לסוחר יין אמיד בשם יוהאן כריסטיאן גוק. הדרלין רוחש אהבה עמוקה ל"אביו השני", אך חמש שנים לאחר מכן מת גוק מדלקת ריאות, והוא בן שלושים. פרידריך היה אז בן תשע. חיים אלה שסומנו מראשיתם ביתמות ובאבל נחתמו בשיגעון: ב־1802, כשהוא בשיא כוחו כמשורר ובתנופת יצירה, קיבל הדרלין משרת הוראה פרטית בבורדו. כעבור כמה חודשים התפטר בפתאומיות והתחיל במסע רגלי בחזרה לביתו. הוא יצא באמצע מאי, ובתחילת יולי הגיע לשטוטגרט כשבר כלי, מוזנח ומבולבל. זה היה סימן הסכנה המשמעותי הראשון. ארבע שנים סוערות ופוריות לאחר מכן הלך מצבו והידרדר, ולבסוף ב־1806 הוא אושפז בכפייה במוסד שזה עתה נפתח. במאי 1807 שוחרר והושם בחזקתו של נגר בשם צימר בעיר טיבינגן. הוא בילה את שארית חייו במגדל שהנגר סיפק לו למגוריו, עד למותו השלֵו ב־1843.

בתווך שבין שתי נקודות היגון הללו, העובדה המרכזית של חייו הרוחניים: בגיל 18 (ב־1788) הוא פוקד את הסמינר הפרוטסטנטי בטיבינגן, שם הוא פוגש את מי שיהיו שניים מגדולי הפילוסופים של האידיאליזם הגרמני: גיאורג וילהלם פרידריך הגל ויוזף שלינג. השלושה חולקים חדר, ונכרכים זה בזה בהתפתחותם הרוחנית. רב השפַע שְפַע אֵל ההיסטוריה של הרוח והפילוסופיה משנות בית־הספר המשותפות של שלושת החברים. בטיבינגן עמדו במרכז חייהם הרוחניים המשותפים המהפכה הצרפתית ובעיקר הפילוסופיה של קאנט. בשנות התשעים של המאה ה־18 יהיה זה הדרלין שייחשף לראשונה, בזמן שהותו בֶינָה, להגותו של פיכטה. דרך החדר המשותף ב"שטיפט" של טיבינגן נמשך חוט המוביל מקאנט ומן המהפכה הקאנטיאנית בחיי הרוח של גרמניה ואירופה, דרך פיכטה והשפעתו המכריעה, ועד לפילוסופיות הספקולטיביות של שלינג והגל. הדרלין הוא חלק בלתי נפרד מן ההתחוללות הפילוסופית הזו, כהוגה וכמשורר.

*

כְּבֵד מְנַסִּיּוֹן בֶּן הָאָדָם
מִבְּנֵי שְׁמַיִם לְרַבִּים קָרָא בְּשֵׁם
מֵאֲז הָיִינוּ אָנוּ לְשִׁיחָה
וְאֶפְשָׁר לָנוּ לְשִׁמְעַ זֶה מִזֶּה.

אפלטון וכוחות הנגד לאפלטון, הנצרות והכנסייה והכוחות שהצמיחו כנגדן, "חוללו באירופה דריכות מפוארת של הרוח, שלא הייתה כדוגמתה עד כה על פני האדמה" — כך ניטשה ('מעבר לטוב ולרוע'); *eine prachtvolle Spannung des Geistes* — דריכות, או מתח: מתח זה של הרוח הגיע לנקודת שיא, כמו גם לנקודת משבר, בפילוסופיה הגרמנית שאחרי קאנט; עוד רגע קל, והכול ישתנה. בעבור ניטשה העובדה המכריעה בנוגע לדריכות זו של הרוח היא שלאחר מות האל — כלומר לאחר התפוגגותה של נקודת ההתגוששות בין הרצון הכביר והמתמיד לאמונה ולנאמנות, ובין הרצון הדוחק-וחודר לאמת — מתח זה של אלפי שנים מחפש את התצורה שתשמר אותו ואף תגביר אותו: "בְּקִשְׁתָּ כֹּה־דְרוּכָה יְכוּל אָדָם לִירוֹת אֶל עֵבֶר הַחֻקוֹת שְׁבַמְטְרוֹת". משום כך צורך השעה וצורך הרוח במטרות חדשות, ומכאן הדחף להערכה מחדש של כל הערכים עד כה, בכדי שלא להרפות את המתח שבקִשְׁתָּ.

מנגד, להוגים וליוצרים הגרמנים של סוף המאה ה-18 וראשית המאה ה-19, המטרה הנושנה נותרה עומדת עוד בעינה: אותה נקודת אמצע אלוהית שאליה נמשכה-נמתחה הרוח מכל עבריה כמקום וכמגמת תשוקתה זה יותר מאלפיים שנה. עתה, בכל מקום ובכל אופן הייתה נקודה זו לכודה בסכנת התפוגגות — ולמעשה אף בעיצומה של התפוגגות זו, שאליה יתייחס שוב ושוב ניטשה מן העבר השני, המותש, של אותה מאה.

האל הוא הנושא והעולם הוא לו הנשוא: אבל לא זה ולא זה בלי האדם, הוא ה"סובייקט השופט" שאינו הנושא כאן אלא, בתפקידו כאוגד במשפט ההיות, הוא ה"medius terminus", כלומר המונח המתווך; זה שמוטלת עליו המשימה לתווך לְאֵל שאחרת אין מקומו בעולם ואין לו כל קיום, את העולם שאחרת לא היה לו מצידו את האל כמקום היותו, כקרקע ויסוד. אלו הם אם כן המתח המפואר של הרוח ודריכותה עד לאין-סוף שהלדרלין, יחד עם שותפיו להתחוללות האידיאליזם הגרמני, הוא יורשם; זהו המתח שאותו הוא משורר: אלוהים לא "מת", אבל הוא איננו דבר-מה הנמצא סתם ככה בעולם, כמו מקלות ואבנים, אף לא כמו חיות או אנשים; אכן גם "העולם" לא נמצא סתם ככה בעולם בשום מקום: אין לשני מונחי קיצון אלו קיום אלא בתווך, ביריעה המתוחה של התווך, שרק המתח המפואר של הרוח ודריכותה לאין קץ, רק מאמץ בלתי פוסק, מתוך המתח שאין להרפותו, לשמר את המתח הזה עצמו ולשאתו, הוא שאוגד אותם ביחד בהתייחסם זה לזה ומשמר אותם באגודתם. שהרי אלוהים בלי עולם חסר ממשות; בעוד שמעולם בלי אלוהים נחסר הפשר. זהו ייעודו של המשורר: לספק את הידיים המהימנות שביכולתן לאגוד ממשות ופשר, אֶל ועולם, ולתת להם להופיע בתווך הפתוח. "עַל כֵּן יָכֹה בְּתֵדָהּ אֶפְלוֹ / וַיִּחַרְד הַגִּבֹּר הַגּוֹעֵ, / בְּשִׁלְרָקִיעַ, אוֹתוֹ / בְּזוֹעוֹת אוֹהֵב עֲמָס / לְעֲצָמוֹ עַל הַכְּתָפִים, וּלְעֵלָה / שֶׁל הַשְּׁמָמָה יִתֵּן אֶת דְּעָתוֹ." ("הריין"). האלוהים צריכים את האדם, והאדם נצרך למשורר בכדי למלא את הצורך האלוהי, להופיע ולהיות ממש: שכן האלוהים יש להם הכול זולת קיום, הרגשה, והגישה אל התהום שרק היכולת למות פותחת בפני האדם:

יש לָהֶם אֶף מִן הָאֵין —
 גּוֹעַ שְׁלֵהֶם עֲצָמָם דִּי, לְאֵלִים, וְאִם
 נְחוּץ אֶף מָה לְבָנֵי שָׁמַיִם
 גְּבוּרִים וְאֲנָשִׁים הֲרִיחָם, וְעוֹד
 בְּנֵי גּוֹעַ מְלַבְּדִם. שְׁבָן
 מְשׁוּם שְׁאֵלוֹ שְׁאֵין מְאֶשֶׁר מֵהֶם
 לֹא מְרַגְּשִׁים דְּבַר מִשָּׁל עֲצָמָם, מְכַרַח —
 אִם כָּלֵל מְתָר לֹמֵר זֹאת כֶּף — אַחַר
 בְּהִשְׁתַּתְּפוּ הֲרָגֵשׁ בְּשֵׁם הָאֱלֹהִים
 לוֹ יְדַרְשׁוּ;
 ("הרייך")

רגע לפני שמשהו פוקע את סדרי העולם ופורע את הקשר הקושר את הרוח אל האל כנקודת המרכז שאליה היא נמתחת, משורר הדרלרלין את העולם ואת האלים מתוך התמסרות מוחלטת בגופו ובנפשו למתח של הרוח: מתח זה הוא בשבילו נוכחות מוחשית, מיידית ותמיידית, מושכת את הרוח עד לגבולה ומעבר לו, אל המסתורין. המשורר פורט את המתח לכדי מיתרים נבדלים זה מזה, לכל אחד מהם ממדים, צליל ותהודה משלו. מיתרים אלה, שכל אחד מהם מכוון למצב או כיוון מסוים של הרוח, כלומר ליחס מסוים של המתח לעצמו, כשלם שיש לו רכיבים, הם בשביל המשורר הניצב בפני יריעת השיר כצבעים המונחים בפני הצייר העומד מול יריעת הברד. מתח הרוח ודריכותה, אם כן, בכול: כנגיעתו־פגיעתו האינטימית והמיידית של הנוכח בנוכחותו; כיריעה וכצבעים; ככוח היוצר כמו גם ככוח לסבול ולשאת, להתנסות, ולעמוד גלוי בפני הנגלה; כדחף וכתשוקה, כמאמץ, כאחריות. על כן גם השיגעון נוכח במעשה השירה, לא כחשרה מאיימת של סכנה לפרט המשורר ולגורלו, אלא כסכנה שהרוח מסתכנת בה בכך שהיא מסתמכת על האדם שיהיה בכוחו להתמיד ולהיות נאמן. זהו אם כן המתח, וזו הסכנה, והמקום שבו גדל גם המושיע.

בעוד שמצד שני מבעד למאמץ של הרוח, ולא רק זה של המשורר, אלא של הקיום האנושי היום־יומי, על עמלו ומשכנו ונדודיו, נפרש מנגד יום ההיות — עדי זה שאין יפה ממנו — כיריעה מתוחה זו של הרוח, כחלק ממנה כל "החי / נְדָמָה קוֹדֵחַ וְקָבוֹל" (שם). המשורר נדרש כמי שביכולתו להעניק לכל זה את האפשרות לפשר, הטמונה אמנם במתח הרוח, אך מופיעה אך ורק במידה שמתח זה מפורש כתשוקה לפשר. הנהייה היא המתח כיריעה שעליה מוקרן ומוצג הפשר בכל הודו ושביריותו, כְּמָה שאין נאמן וממשי ממנו, אך גם אין זרזי ממנו לסגת ולהיעלם. הפשר הוא מצד אחד הלחן של הממשי; ומצד שני ההתמד של האמיתי והממד של התגלותו, כגלות של הנגלה בזמן של הופעתו וחליפתו. יותר מכול, זהו המתח; מתח המתחים: שיר היום ולחנו, אל מול הזמן והאמת של סיפור המעשה, שהזמן גרמו; של תולדות ההיות: "שֵׁלֵא הַכֵּל / אֶפְשֶׁר לָהֶם לְבָנֵי שָׁמַיִם — בְּנֵי תְמוֹתָהּ, / כְּלוּמָר, יָדָם מְשַׁגְּת עַד לְפִי־תְהוֹם. לְכֵן נִפְנָה הַהֵד / עַל עַקְבָּיו, עֲמָם. רַב הוּא / הַזְּמַן, אֶף מְתַרְחֵשׁ / הָאֲמָתִי." (מתוך גרסה ל"מנמוסינה"). המשורר עומד בתווך, בין האלים

לְעוֹלָם, בֵּין הַיּוֹם-יּוֹם לַיִם הַזֶּמֶן, וּמִתּוֹךְ, גַּם כִּאֲשֶׁר "לְעוֹלָם / עֲרָגָה יוֹצֵאת אַחַר הַלֵּא-מִגְבֵּל"; שֶׁבֶן גַּם וּבַעִיקָר אֹז "יִשְׁנָם / דְּבָרִים רַבִּים לְנֹצֵר. וְיִשְׁנֹו צֶרֶף בְּנֶאֱמָנוֹת." ("מִנְמוֹסִינָה"). זֶהוּ אִם כֵּן הַמִּתַּח וְזוֹ הַסַּכְנָה, זֹאת אֲמִנוֹת הַיְדִיִּים וּמֵהֵימְנוֹתָן, אֵלּוּ הַיִּיעוֹד וְהַגּוֹרֵל, הָאוֹמֵץ וּמוֹרֵךְ-הַלֵּב אֲשֶׁר לְמִשׁוֹרֵר:

יָפִים אֲנַחְנוּ וּמֵהֵימְנִים לְמִיִּשְׁהוּ בְּמָה, בְּבוֹאֵנוּ
וּבְהִבִּיאֵנוּ מִן הַשְּׁמִימִיִּים, בְּאֲמָנוֹת,
אֶחָד. אוֹלָם עֲצָמְנוּ אֲנוּ
מְבִיאִים אֶת הַיְדִיִּים הַמֵּהֵימְנוֹת
("מוֹרֵךְ לֵב")

פִּטְמוֹס

קָרוֹב
הָאֵל, וְקִשָּׁה לְאַחִיזָה.
אֲבָל הֵיכֵן שֶׁהַסְּכָנָה, גְּדוֹלָה
גַּם הַמוֹשִׁיעַ.
הַנְּשָׂרִים שׁוֹכְנִים
בְּחֻשְׁכָה, וּמִסְתַּלְקִים בְּנֵי הָאֱלֹפִים
עַל פְּנֵי תְהוֹם, בְּלֵי פֶחַד, עַל
גְּבֵי גְשָׁרִים בְּנוֹיִים קְלוֹשׁוֹת.
לְכֹן, מִשׁוֹם שֶׁסְּבִיבוֹתֵינוּ נְעִרְמוּ
פְּסוּגוֹת הַזֶּמֶן, וְאֵלּוּ שֶׁאֵהֲבָנוּ בְּיוֹתֵר
שׁוֹכְנִים, מִתְּשִׁים, בְּקִרְבַּת מְקוֹם עָלֵי
הָרִים שֶׁאֵין גְּבָדִלִים מֵהֶם,
תֵּן אִם כֵּן מִים תְּמִימִים,
הוּא, תִּנְנֵנוּ כְּנֶפֶס כּוֹנֵה נֶאֱמָנָה
לְלָכֵת לְעִבְרָם וּלְחַזֵּר בְּחֻזָּה.

כֹּה אֲמַרְתִּי, וּמִיָּד נִשְׁאַנִּי רוּחַ
מֵהָר מִשְׁהִיִּיתִי מִשְׁעָר, וְהִרְחַק,
הִרְחַק לְאֵן שְׁלֵא חֲשַׁבְתִּי מֵעוֹדִי
שֶׁאֲגִיעַ, מִבֵּיתִי אֲשֶׁר לִי. הִחֲשִׁיכוּ
בְּעֵת דְּמִדּוּמֵי עֶרְבִים, אֹז עֲזַבְתִּי,

היער המוצל ונחליה המלאים ערגה
של אדמת הבית; לא הפרתי עוד את הארצות;
אבל מהרה, בזהר רענן, הנצה
מלאת סוד,
בעשן זהב, צומחת –
מהרה עם צעדי השמש, מדיפה
ניחוח מאלפי פסגות

לעברי אסיה, ובסנורים חפשתי
אחר משהו אחד מפר, כי לא הייתי
עוד מרגל בדרכיה הרחבות, היכן שמטה
הפקטולוס, מעטר-נהב, יורד מהתמולוס
והטאורוס עומד, והמסוגיס, והגן מלא פרחים,
אש רוגעת; אך באור
גבוה מלבלב השלג הכסוף, ועד
לחיים אין-בהם-מות, על גבי
קירות לא-עבירים צומח
הקיסוס הקדמוני; על עמודים חיים, דפנה
וארו, נשאים מקדשים
הארמונות אשר נבנו לאלהים.

אבל רוחשים סביב שער אסיה
הרחובות הולכים ונמתחים אנה ואנה
על ימים שאין לחזות שעת גאותם,
ללא צל, אבל הספן יודע את האי.
וכששמעתי
שאחד מאלו בקרבת מקום
הוא פטמוס
בכל מאדי רציתי
לפנות שמה ולעצר, ושם
לקרב למערה החשוכה. שכן
לא כמו קפריסין המלאה מעינות
או כל אחד מהאחרים
שוכן, נהדר, פטמוס,

אָבֵל בְּבֵיתוֹ, גַּם בְּעֵינָיו
מִכְנִיס אוֹרְחִים הוּא
וּכְשֶׁמִּסְפִּינָה טְרוּפָה יִקְרַב אֶחָד
מִן הַנְּכָרִים אֵלָיו, אוֹ כִּשְׁהוּא נֶאֱנָק
מִצַּעַר עַל מוֹלְדָתוֹ, אוֹ עַל חֵבֶר
עִמּוֹ אֵינָנו כְּבָר, יִשְׁמַח הוּא בְּשִׂמְעוֹ זֹאת

וּיְלַדְיוֹ – קוֹלוֹת הַחֲרָשׁ הַחֲמִים, וְהַרְחֵשׁ אֵי
שֶׁהַחֹלוֹת נוֹפְלִים, וְהַשְּׂדוֹת נִבְקָעִים פְּנֵיהֶם –
שׁוֹמְעִים אוֹתוֹ וּבְאֵהֱבָתָם מֵהַדְּהִידִים
אֵת קוֹל אֲנָקוֹת הָאִישׁ. כִּי סַעַד הוּא
פַּעַם אֵת אֱהוֹב הָאֱלֹהִים, אֵת אֱהוֹב הַנְּבִיא

שֶׁהִתְהַלֵּךְ
בְּנִעוּרָיו הַמְּבֹרָכִים עִם בֵּן עֲלִיוֹן, וְלֹא נִפְרְדוּ,
כִּי אֱהָב נוֹשֵׂא־הַסְּעָרָה אֵת פִּשְׁטוֹתוֹ
שֶׁל הַתְּלָמִיד, וְזֶה הָאִישׁ שֶׁקָּד לַחֲזוֹת
נְכוּחָה בְּפָנֵי הָאֱלֹהִים עֵת מִסְתוּרֵי הַגֶּפֶן, כִּשְׁהָיוּ
יְשׁוּבִים יַחְדָּו בְּשַׁעַת הַסְּעוּדָה
וּבַחֲזוֹתוֹ, רִגַע, בְּנִפְשׁוֹ הַגְּדוֹלָה בְּמוֹת
הָאָדוֹן דְּבַר, וּבְאֵהֱבָתוֹ עַד מוֹת – שֶׁכֵּן
לֹא הִסְפִּיקָה לוֹ אִזּוֹ הַשְּׁעָה לְכָל מְלוֹת הַחֶסֶד
שֶׁהָיוּ לוֹ לְאִמְרוֹן, וּכְדִי לְשַׁמַּח אֵת הַלְּבָבוֹת
כִּשְׂרָאָה אֵת הָעוֹלָם בְּזַעְפוֹ:
שֶׁכֵּן הַכֹּל טוֹב הוּא. אַחַר כֵּן גּוֹעַ. דְּבָרִים רַבִּים
נִתְּן הִיָּה לוֹמַר עַל כֵּן. וְכֵן נִגְלָה הוּא לָהֶם, בְּמִרְאָהוּ
כְּמִנְצָחָה, כִּשְׂאִין מְאֻשָּׁר מִמֶּנּוּ, זֹאת הַפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה

וּבְכָל זֹאת נֶעְצְבוּ, שֶׁכֵּן עִכְשָׁו
יִרַד הָעָרֵב, נִדְהָמִים, כִּי בְּנִפְשָׁם
אֲחוּזִים הָיוּ הָאֲנָשִׁים בְּהַכְרַעָה גְדוֹלָה –
אָבֵל הֵם אֱהָבוּ אֵת הַחַיִּים
מִתַּחַת לַחֲמָה וְלֹא רָצוּ הַרְפוֹת מִפָּנֵי
הָאָדוֹן, לֹא מְאֻדְמַת הַבֵּית. נִחְרַט בָּהֶם כָּל זֶה
כְּמוֹ אִשׁ בְּקֶרַח, וּלְצַדִּים
הֵלֵךְ לוֹ צֶל אֱהָבָתָם.

לְכֵן שָׁלַח לָהֶם הוּא
אֶת הָרוּחַ, וַיִּרְעַד הַבַּיִת
וְסוּפַת הָאֵל הַשְּׁתוּלָּה
רוּעָמַת לְמִרְחוּק מֵעַל
לְרֹאשֵׁיהֶם הַמִּנְחָשִׁים אֶת הַבָּאוֹת, שָׁעָה
שָׁנְאָסְפוּ, כְּבָדִים בְּשִׁרְעָפִים, מוֹסְרֵי נַפְשָׁם,

עֲתָה, בַּפְעַם הָאַחֲרוֹנָה
נִגְלָה לָהֶם, עֵת הַפְּרֹדוֹ.
עֲתָה, שָׁעָה שְׁמִשְׁמָשׁוּ נִגּוּז הַיּוֹם,
הַמְּלֻכּוֹתֵי, אֲשֶׁר לְרִסְיָסִים שָׁבַר מִטְּהוֹ
קוֹרֵן הַיִּשְׁרוֹת, בְּדַאֲבַת אֱלוֹהֵי, אֶךְ
מִדַּעְתּוֹ שָׁלוֹ, שָׁפֵן הֵיטָה קְבוּעָה לוֹ
שִׁיבְתוֹ לְשַׁעֲתָה – מֵאַחַר יוֹתֵר
וְלֹא הָיָה בְּזוּהַ טוֹב, וְזֶה הָיָה נִגְדָּע לְפִתְעָה, לֹא
נֶאֱמַן, מְלֹאכֶת הָאָדָם – וְלִרְצוֹנוֹ הָיָה
הַלְּאָה מִכָּאֵן
לְשֹׁכֵן בְּלֵיל אֶהְבֵּתוֹ, וּלְשֹׁמֵר
בְּתָם עֵינַיִם לְלֹא הֶרֶף תְּהוֹמוֹת,
תְּהוֹמוֹת חֶקֶר. וּבִהְרִים
בַּמּוֹרְדוֹת עוֹד מוֹרִיקוֹת, חַיּוֹת, תְּמוֹנוֹת

וּבְכָל זֹאת, נוֹרָא אֵיךְ שֶׁהָאֵל פּוֹרַע לְכָל
עֵבֶר אֶת כָּל הַחַיִּים, הַלְּאָה וְהַלְּאָה –
כְּבָר לְעוֹב חֲבָרִים יְקָרִים
וְלִלְכֶת הַרְחֵק אֶל מַעְבַּר הָרִים
לְבַד, אַחֲרֵי שְׁפַעְמִים
נֹדַע לָהֶם כְּאִישׁ אֶחָד הָרוּחַ
הַשְּׁמִימִי – וְלֹא שְׁמַתְנַבְּאִים הָיוּ, אֲלֵא
זֶה אַחְזֵם בְּשַׁעְרוֹת, עוֹמֵד לְנִכְחֵם
כְּשֶׁלְּפִתַּע אֲלֵיהֶם, שָׁעָה שָׁאֵץ לְהִתְרַחֵק
הַחֲזִיר אֶת מִבְּטוֹ הָאֵל, וּבִשְׁבוּעָה
אָמְרוּ הֵם לְאַסְרוֹ, כְּאֵלוֹ כְּבִלְוֵהוּ בְּחִבְלֵי זֶהָב,
לְקַץ הַיָּמִין, קוֹרְאִים לָרַע
בְּשִׁמּוֹ וּמוֹשִׁיטִים יָדִים זֶה לְזֶה –

אבל, כשלאחר הדברים האלה מת, הוא
 שאותו יותר מכל היפי העדיף,
 שפלא אפף תבניתו, שיחדוהו בני אלים,
 וכאשר חידה לנצח זה לזה
 לא יוכלו לתפס עוד
 זה את חברו, הם שיחדו חיו
 בזכרון, כשנסתפים לא החולות
 רק ועצי הערבה, ולא רק
 המקדש נלכד, כשהאל-
 למחצה ואלו אשר לו כבודם נגזו, ואת פניו
 מפנה מהם על כן אף אל-עליון עצמו, וכך
 אין בשמים בן-אלמות לראותו עוד או בשום מקום
 על פני האדמה הירקה, מה זאת?

כך הוא ההנף של הזרע, כשבאתו
 הוא תופס את החטה, מניף
 וזורה אותה, מבעד לאור, על הרצפה
 ולרגליו נופל המוץ, אבל
 לסוף מגיע גם הבר, ואין כל רע בכך
 אם פה ושם אובדים כמה, או אם קולה
 החי של השיחה גוע, שכן
 נדמתה עבודתו של האל לזו שלנו:
 לא רוצה בה העליון בבת אחת.
 אכן יש במכרה מתכת,
 ושרף בוהק מפיק האתנה –
 כך לי יהיו האוצרות
 לצור ציור ובדמותו
 לראות אותו כפי שהיה, את המשיח,

והיה אם אי-מי לעברי חש בדרכים, ושח
 בעצב, כשאני ללא מגן יפל עלי,
 ובתדהמת יאה ברצוני להעתיק, כמעשה נושא פלים,
 את צלם האלוה – ראיתיו פעם גלוי
 בחרונו את אדוני שמים, לא על שום מה שהיה עלי להיות,
 אלא ללמד: שגומלי חסדים הם, אך יותר מכל,

כָּל עוֹד לָהֶם הַמְּשָׁלָה, שְׁנוֹא עֲלֵיהֶם הַכּוֹזֵב, כְּשֶׁלֹּא עוֹד
בְּקֶרֶב בְּנֵי אָנוּשׁ נִחְשָׁב הָאָנוּשִׁי.
כִּי לֹא לָהֶם הוּא הַשְּׁלִטוֹן, אֲלֵא שׁוֹלֵט הוּא הַגּוֹרֵל
הָאֵינ־גּוֹעַ; מִתְחוֹלְלֵת מַעֲצָמָה עֲבוֹדָתָם
וּמְזַדְרָזֵת מַגִּיעָה לְסִיּוּמָה. כְּלוֹמֵר:
כְּשֶׁמַּעֲלָה וּמַעֲלָה מַגִּיעָה תִּהְלֹכֶת
הַנִּצְחוֹן שֶׁל בְּנֵי־שָׁמַיִם, יִקְרָא שְׁמוֹ שֶׁל בֶּן
עֲלִיּוֹן הַמְּאֻשָּׁר, הוּא הַשְּׁוֹה לְשִׁמְשׁוֹ, בְּפִי נְגִידִים

בְּמִלַּת צֶפֶן – וְהִנֵּה זֶה מִטָּה הַשִּׁיר
מִצְבִּיעַ מִטָּה, שְׁכֵן אֵין
דָּבָר שֶׁפֶל, מַעִיר אֶת הַמֵּתִים
שֶׁלֹּא אַחַז בָּהֶם עֲדִין הַקְּלִקוּל.
אָבֵל מַחְכּוֹת רְבוֹת מִן הָעֵינַיִם
הַיְרָאוֹת לְרָאוֹת אֶת אוֹר הַיּוֹם. הֵן לֹא
רוֹצוֹת לְפָרֵחַ בְּקֶרְנֵי הַבוֹהַקוֹת, אִף כִּי
אֶת עוֹ רוֹחַן אוֹסֵר רֶסֶן זֶהָב.
אָבֵל אִם, כְּמוֹ מַעֲיִנַיִם
מְתוּחֹת־גְּבוֹת, עָלוּם, יוֹצֵא
מִסִּפֵּר קֹדֶשׁ כַּח עֲדִין־נוֹגָה, אֹז אֶפְשָׁר
לְשִׁיאֲמֵנו אֶת מִבְּטָם, שְׁמַחִים בַּחֶסֶד,
בְּמַחְזוֹת שׁוֹקֵטִים.

וְאִם בְּנֵי שָׁמַיִם כֹּה עֵתָה
כְּפִי שֶׁהָאֲמֵנָתִי, אֶהְבּוּנִי, עַד כְּמָה
וְכִמָּה אֶהְבוּךָ. שְׁכֵן אַחַת
יִדְעֵתִי: שְׁרָצוֹנוֹ שֶׁל אֵב הַנִּצְחָה
נִחְשָׁב מְאֹד בְּעֵינֶיךָ. דּוּמָם הָאוֹת
שֶׁבְּשָׁמַיִם הָרוֹעֵמִים; אָדָם יוֹשֵׁב תַּחְתָּם
לְמִשְׁחָה כָּל יְמֵי חַיָּו. כִּי חַי עֲדִין הַמְּשִׁיחַ.
אִךְ הַגְּבוּרִים, בְּנָיו, הִגִּיעוּ כְּכֹר כָּלָם
וְכַתְּבֵי קֹדֶשׁ מֵאֲתוֹ, וְכָל הַמַּעֲשִׂים
אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה עַד כֹּה
יְבַהִיקוּ אֶת בְּרִקּוֹ, מְרוֹץ

שָׁאִין לוֹ מַעְצוֹר. אֵךְ הוּא נִמְצָא שָׁם.
שִׁדְוָעִים לוֹ מַעֲשֵׂי מִקְדָּם.

זְמַן רַב, זְמַן רַב מְדֵי שָׁאִין
לְחַזוֹת עוֹד בְּכבוֹדָם שֶׁל בְּנֵי שָׁמַיִם:
הֲרִי הֵם חִיבִים מִמֶּשׁ לְלֶפֶת אוֹתָנוּ
בְּאַצְבָּעוֹתֵינוּ וְלֵהוֹלִיכֵנוּ. וְלְכַלְמָה קוֹרֵעַ
אֵיזָה כַח לְבַבְנוּ מִקְרָבְנוּ. וְהֲרִי
כְּאִישׁ אֶחָד רוֹצִים בְּקִרְבָּנוֹת בְּנֵי שָׁמַיִם,
וְהִיָּה וַיִּחְסַר אֶחָד, דְּבַר טוֹב
לֹא יוֹצֵא מִכֶּךָ אֵךְ פַּעַם.
שֶׁרַתְנוּ אָנוּ אֶת אֱמוּנוֹ, הַאֲדַמָּה,
וְלֵאחֲרוֹנָה שִׁמְשָׁנוּ אֶת הַשֶּׁמֶשׁ
בְּבִלֵי דַעַת, אֵךְ הָאֵב, שֶׁעַל הַכֹּל
מוֹשֵׁל, יוֹתֵר מִכֹּל אוֹהֵב כְּשֶׁעַל הַכְּתָבִים
הַחֲקוּקִים עוֹד יֵשׁ שׁוֹקֵד, וְהַקִּים נְאֻמָּה
מוֹבֵן הַיֵּטֵב: וּמַחֲרָה־מַחֲזִיק שִׁיר גְּרַמְנִי.

מנמוסינה

בְּשִׁלִּים, טְבוּלִים בְּאֵשׁ, מְבַשְּׁלִים
הַפְּרוֹת, וְנִבְחָנִים עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וַיֵּשׁ חֶק
שְׁבֹדוּמָה לְנִחְשִׁים הַכֹּל חוֹדֵר פְּנִימָה,
מִתְנַבֵּא, חוֹלֵם עָלַי גְּבֻעוֹת
שָׁמַיִם. וַיֵּשׁ הִרְבֵּה
כְּעַל תְּבוּסוֹת עַל הַכְּתָפִים
לְעֵמְסוֹ. אַךְ קְלוּקְלוֹת
הָאוֹרְחוֹת. כְּלוֹמֵר עֵקֶלְקֵלוֹת,
כְּמוֹ סוּסִים, הוֹלְכִים יְסוּדוֹתֶיהָ
הַשְּׁבוּיִים וְהַחֲקִים הָעֵתִיקִים
שֶׁל הָאֲדָמָה. וּלְעוֹלָם
עָרְגָה יוֹצֵאת אַחַר הַלֵּא-מְגַבֵּל. אֲבָל יִשְׁנֵם
דְּבָרִים רַבִּים לְנֹצֵר. וַיִּשְׁנֵנו צֶרֶךְ בְּנֶאֱמָנוֹת.
אֵךְ אַחֲוֶרָה וְקִדְיָמָה אֵינְנו רוֹצִים
לְרָאוֹת. כְּעָלֵי סִירָה הַנְּעָה עַל
אֲגָם, אֲנַחְנוּ מְנִיחִים לָנוּ לְהִתְעַרְסֵל.

אֲבָל מָה עַל שְׂאֵהֲבָנוּ? אֹרֵךְ הַשְּׁמֶשׁ
עַל הַקְּרָקַע וְאֲבָק יָבֵשׁ אָנוּ רוֹאִים,
וּבִיעֵרוֹת בְּנֵי בֵּית הַצְּלָלִים, וּבִגְגוֹת
פּוֹרַח הָעֵשָׂן, לְצַד הַמְּגַדְלִים וְכַתְרֵיהֶם
הָעֵתִיקִים, שָׁלוֹ; כְּלוֹמֵר, טוֹבִים – וְגַם
כְּשֶׁדְּבַר-מָה שְׁמִימֵי קוֹרֵעַ אֵת
הַנֶּפֶשׁ בְּסִתְיָרָה – הֵם סִימְנֵי הַיּוֹם.
כִּי שְׁלֵג, כְּמוֹ פְּרָחֵי מְאִי, אוֹת
לְנִדְיבוֹת הַלֵּב, תִּהְיֶה
אֲשֶׁר תִּהְיֶה, בוֹהֵק מִן הַנְּאוֹת
הַמּוֹרִיקוֹת בְּאֶלְפִים עַל מַחְצִיתָן, שֶׁם
בְּרוֹם נְתִיבוֹת יַעֲבֹר הַלֵּךְ, וְהוּא שָׁח
בְּצֵלֵב אֲשֶׁר הֵצֵב פְּעַם עַל נְתִיבוֹת
גּוֹעֵים, וּבְשִׁרְעָפֵיו יִרְחַק
מְזוּלָתוֹ, נִרְעֵשׂ – מָה זֹאת בְּכָלֵל?

תחת עץ התאנה
אכילס שלי מת עלי
ושוכן איאקס
בנקיקים אשר ביים,
על פלגי מים, בשכנות לאלו של סקמנדרוס.
פעם בנכר, כדרך מנהגה
המתמשך של סלמיס, שאין
להחרידה, איאקס הגדול מת
ושאון ברקותיו, בעוד
פטרקלוס מת בשריון המלך, ורבים
גועו עוד זולתם. אך על הקיתרון
שוכנת אלאותר, עירה של מנמוסינה.
אף היא, כשהאל פשט את כתנתו, ערב פרע
מחלפותיה. וכל זאת לומר: שלא
לרצונם של בני שמים כשאדם, משום שהוא חס על
נפשו, לא משגם מתניו – והוא ודאי מכרח; ממנו
נס מיד הצער.